

THEMA: *VRIJ*

Tekst: Ronald Bruins Beeld: iStockphoto

HOE *Vrij* IS DE ZZP-ACCOUNTANT?

Als er ooit een goed moment is geweest om als accountant voor een vrij bestaan als zzp'er te kiezen, dan moet dat wel nu zijn. Aan alle kanten wordt getrokken aan financials. Maar grote vraag is waar ze voor worden ingezet. Als extra handjes, of voor specifieke expertise? En is het vrije bestaan wel zo vrij als gedacht?

Om die vragen te beantwoorden bevragen we twee bureaus die *financials* plaatsen (Alterim en USG Finance), één big four-kantoor (PwC) en twee accountants die dapper het ruime sop hebben gekozen. Eén daarvan, Zaman Mohammadi (28) deed dat pas recent. "Ik ben op 1 februari begonnen en het bevalt heel goed. Ik werk momenteel nog bij mijn eerste controle-opdracht. Of ik de overstap naar zelfstandige spannend vond? Ja, ik vond de overstap zeker spannend! Alleen kreeg ik er geen zweethandjes van. Ook niet omdat de markt voor financials zo krap is. Ik maak me dan ook niet veel zorgen, hoewel de vraag in de zomermaanden vast nog terugloopt." Mohammadi werkte bij Mazars. "Ik heb daar

veel ervaring opgedaan. Ik wilde graag bij andere kantoren in de keuken kijken. Hoe is daar de systematiek van de controle? Op termijn zou ik het leuk vinden om naast controles ook aan de andere kant van de tafel te zitten, bijvoorbeeld als financieel manager of controller." Mohammadi is nog met zijn RA-opleiding bezig. "Een master in deeltijd. Ik heb de praktijkstage even iets naar achteren geschoven, omdat het al met al wel wat veel werd, met ook de stap naar het zelfstandige bestaan erbij. Maar freelancen en de opleiding volgen kan wel." Zitten er volgens hem nadelen aan het vrije bestaan? "Ja, maar die wegen niet op tegen de voordelen, dat zeg ik er meteen maar bij. Nadeel is dat je bij een kantoor eenvoudiger relevante →

kennis opdoet via cursussen en veel ondersteuning krijgt bij de opleiding.”

HAPPY FINANCIAL

De tweede accountant die het vrije bestaan heeft omarmd is Marjan Heemskerk, beter bekend als *happy financial*. Zij studeerde accountancy en rondde haar RA-opleiding af aan de Nyenrode Business Universiteit. “In 2008 ben ik begonnen bij één van de grote accountantskantoren, waarna ik bewust de overstap naar een middelgroot kantoor heb gemaakt, om daar advies te geven aan ondernemers over de financiële gezondheid van hun onderneming. Ik merkte dat er een groot gat zat tussen wat ondernemers weten en wat accountants denken dat ze weten. Voor ondernemers is het vervolgens lastig om aan te geven dat ze bepaalde kennis niet hebben. Daarnaast wilde ik ook meer mijn creativiteit kwijt.” Heemskerk startte met bloggen en vloggen over financiën en maakte daar in 2017 helemaal haar beroep van. “Binnen drie maanden had ik het gevoel

‘dit gaat lukken’. Ik voorzie in een behoefte om het gat te dichten.” Heemskerk blogt ook voor Accountant.nl. “Eén van de eerste blogs op mijn eigen website TheHappyFinancial.com ging over btw. Wat is dat nu eigenlijk? Ik kreeg van ondernemers veel reacties. ‘Eindelijk durft iemand me dat uit te leggen.’ Die blog wordt nog steeds goed gelezen.” Heemskerk blogt en vlogt nu onder andere ook voor De Amersfoortse, Rabobank en Nationale Nederlanden en geeft zelfs workshops over het maken van video’s. “Of het een vrij bestaan is? Je bent vrij in wat je kunt plannen, maar zeker als startend ondernemer pak je eigenlijk alle opdrachten wel aan. Langzaam kun je een schifting maken. Wat past bij mij? Het grootste verschil is dat je alles voor jezelf doet. Je creëert je eigen successen, maar ook je eigen *failures*.”

NERGENS RUSTIG ZITTEN

Heemskerk begeleidt ook accountants met drie à vier jaar ervaring die naast hun werk studeren. “Je merkt dat er enorm aan hen wordt getrokken. Zo erg dat ze nergens rustig zitten, omdat er om de dag een recruiter bij hen aanklopt. Er worden ook weer bedragen geboden die simpelweg niet meer reëel zijn. Dan wordt de verleiding groot om ja te zeggen. Terwijl het naar mijn mening belangrijker is dat je goed op je plaats zit, want die salarisverhoging ben je na twee maanden weer vergeten.”

Dat grote tekort in de accountancy en de piek van controle-opdrachten maken dat accountantskantoren niet meer om de flexibele schil heen kunnen, stelt Piet-Jan Boringa. Hij is als partner bij Alterim verantwoordelijk voor recruitment en *audit potentials*. “Vooral handjes bij controle-opdrachten. Functies die veel worden gevraagd gaan tot gevorderde assistent-accountant en af en toe daar net boven. Daarmee blijft het klantcontact bij het kantoor zelf, maar kunnen ze toch in het controleteam een aantal externe accountants opnemen. Zonder dat het erg opvalt voor een opdrachtgever. Als direct contact met de klant bij een externe ligt, komt dat niet erg sterk over bij de opdrachtgever.” De piek ligt logischerwijs in het voorjaar, van januari tot en met mei, aldus Boringa. “De grote vraag, ook voor ons, is hoe we nog aan goede mensen komen. Iedereen zoekt ze. Het is de kunst ze te vinden. Zeker accountants op junior en medior niveau zijn gewild. Dus als we een kandidaat hebben die beslist ergens wil werken, bellen we dat accountantskantoor op met de vraag of ze nog mensen nodig hebben. Het is, kortom, een omgekeerde markt.”

MINDER MATERIEEL

Dat beaamt Alex Buis, programmamanager van het RA-stagebureau van USG Finance. “In de crisisjaren hebben accountantskantoren, met de big four voorop, hard afgeschakeld in het aantal werknemers. Waardoor er nu weer een tekort is, dat ze voor een deel proberen op te vangen met een flexibele schil. Daarnaast zijn er

‘IK MERKTE DAT ER EEN GROOT GAT ZAT TUSSEN WAT ONDERNEMERS WETEN EN WAT ACCOUNTANTS DENKEN DAT ZE WETEN.’

WAAR GEBRUIKT PWC DE FLEXIBELE SCHIL VOOR?

PwC maakt gebruik van een flexibele schil in de piek van het seizoen, zegt persvoorlichter Koen Jonker. “Dus niet structureel gedurende het jaar. Het gaat om tijdelijke, externe medewerkers als versterking van een aantal auditteams. De tendens is wel dat we de inzet van tijdelijke, externe medewerkers verminderen. Die inzet is sowieso beperkt tot het niveau van senior associate, dus met drie tot zeven jaar ervaring. We zetten namelijk in op formatiegroei met vaste medewerkers.”

PwC zegt geschikte kandidaten voor de flexibele schil op basis van relevante studie-achtergrond en werkervaring te selecteren. “We streven naar een vaste kern van mensen die het jaar erna weer terugkeert. Tijdelijke, externe medewerkers krijgen standaard een meerdaags *onboarding*-programma om bekend te raken met onze controle-aanpak, de bijbehorende systemen, de kwaliteits- en onafhankelijkheidseisen, onze waarden en de Code of Conduct.”

DE ZZP-MARKT

In 2017 telde Nederland bijna 1,1 miljoen zelfstandigen zonder personeel. Daaronder vallen ook freelancers. Zes op de tien zijn mannen en ze zijn relatief iets ouder: 59 procent is 45 tot 75 jaar, tegen 42 procent van de overige werkenden. Zzp'ers werken relatief veel in de zakelijke dienstverlening, cultuur, recreatie en overige diensten, bouwnijverheid en landbouw. Minder vaak werken ze in de zorg, openbaar bestuur, industrie of handel.

Volgens het eigen Accountancy Beloningsonderzoek van Accountant is 6,5 procent van de ondervraagde accountants zzp'er. Dat percentage stijgt naarmate het aantal jaren werkervaring hoger is. Bij de in de openbare praktijk werkende RA's met meer dan vijftien jaar werkervaring is 4,5 procent zzp'er, bij de AA's zelfs 7 procent.

Bron: CBS/Accountant

'DE GROTE VRAAG, OOK VOOR ONS, IS HOE WE NOG AAN GOEDE MENSEN KOMEN. IEDEREEN ZOEKT ZE.'

nog twee redenen. De eerste is een extreme groei in deze jaren na de crisis. Twee is dat medewerkers het vak sneller verlaten als gevolg van aangescherpte wet- en regelgeving, waardoor men op zoek gaat naar verbreding van werkzaamheden. Onder andere door zelfstandig te worden." Buis constateert uit zijn eigen praktijk dat niet alleen 'handjes' tijdens controle-opdrachten gewild zijn. "Ook heel specialistische kennis is zeer gewenst. Zo hebben we meerdere experts weggezet bij een derivatenproject en doen we regelmatig een beroep op accountants met kennis van financial services." De tijd van sollicitatiegesprekken in de showroom is nog net niet terug. Buis: "Die komt ook niet weer. Een grote auto boeit mensen nu minder. Ze zoeken het minder in het materiële, maar veel meer in de eigen ontwikkeling. De opleiding of een traineeship staat hoger aangeschreven dan de leaseauto. Als er maar ruimte is om jezelf te ontplooien. Dat maakt het meteen voor werkgevers wat ongrijpbaarder. Want per individu moet je uitvinden wat hij of zij belangrijk vindt."

BETERE BALANS

Waarom beginnen accountants over het algemeen aan het vrije bestaan? Boringa: "De redenen zijn divers, maar wat ik vaak tegenkom is dat freelancers een betere balans

tussen privé en zakelijk willen. Dat gaat vooral over zelf controle hebben over de werkbelasting. Dat voelt vrijer. Vaak zie je ook dat ze na een intensieve opdracht langer vakantie nemen. Ze zijn baas over de eigen agenda. En voor jezelf overwerken voelt toch anders dan voor een werkgever. Het financiële plaatje speelt ook mee, alhoewel dat niet het belangrijkste is. Daarnaast kunnen accountants op deze manier mooi waardevolle ervaring opdoen in het bedrijfsleven. In het voorjaar pakken ze dan de audits mee en in het najaar springen ze over naar bedrijven." Volgens Buis heeft het ook andere voordelen: "Als ze aan de andere kant van de tafel hebben gezeten, maakt dat ze ook betere accountants. Je laat je minder snel bij een controle met een kluitje in het riet sturen. Je wordt er ook empathischer van. Je weet wat de financieel manager aan de andere kant van de tafel doormaakt." Buis ziet daarbij opvallend veel accountants van allochtone afkomst voor het zelfstandige bestaan kiezen. "Daar zit ondernemersdrive vaak al in de genen."

SPECIALISEREN

Het vrije bestaan lijkt dus zeker vrij, vooral in de zin dat de zelfstandige zelf zijn agenda kan bepalen. Minder hard werken is er niet bij. De zzp'ende accountants worden bij kantoren logischerwijs vooral ingezet voor de handjes bij controle-opdrachten, maar ook af en toe voor specifieke kennis.

Wet- en regelgeving en ICT zorgen er tegelijk voor dat de controle-opdracht zo wordt gestandaardiseerd, dat de krapte van nu wel eens zou kunnen omslaan. Het is zaak om voor die tijd - nu het nog gunstige omstandigheden zijn voor de freelancer - te specialiseren. Happy financial Heemskerk: "Wacht niet tot je wordt weggeautomatiseerd, maar specialiseer. Bijvoorbeeld in IT-auditing. Want we weten één ding zeker: Zoals het nu gaat, zal het niet altijd blijven gaan." ←